PODSTATNÁ JMÉNA

Problematické případy skloňování podstatných jmen

1. Podstatná jména mužského rodu označující **osoby dle národnosti** nebo **sociální charakteristiky** končí v ruštině na -**анин**, -**янин**: *гражданúн (občan), россиянин (Rus), англичáнин (Angličan), северянин (Severan)*.
V množném čísle mají taková podstatná jména koncovku -**е** a **zkrácený kmen**: *гражданúн – грáждане, россиянин – россияне, англичáнин – англичáне, северянин – северяне*.

1. pád	англичáнин	англичáне
2. pád	англичáнина	англичáн
3. pád	англичáнину	англичáнам
4. pád	англичáнина	англичáн
6. pád	об англичáнине	об англичáнах
7. pád	англичáнином	англичáнами

2. Podstatná jména, která označují mláďata a končí na -**онок**, -**ёнок**, -**ок** *(волчóнок, котёнок, щенóк)*, jsou v ruštině rodu mužského, jsou životná (více ve **Cvičebnici ruské gramatiky A1 – s nadhledem, T4, str. 12**) a mají samostatný typ skloňování:

1. pád	котёнок	котя́та
2. pád	котёнка	котя́т
3. pád	котёнку	котя́там
4. pád	котёнка	котя́т
6. pád	о котёнке	о котя́тах
7. pád	котёнком	котя́тами

3. Množné číslo od podstatného jména **ребёнок** je **дéти** (srov. v češtině *dítě – děti*), tedy tvar, který byl odvozen od jiného kořene. Pozor na častou chybu, kdy je místo správného tvaru množného čísla *дéму* použit tvar *ребя́та*, který má v současné ruštině jiný význam než „děti“, používá se spíše pro oslovení skupiny dětí/kamarádů – *Приве́т, ребя́та!* (srov. hovorové české *Čau, děcka!*) nebo ve významech „přátelé“, „žáci/studenti“.

1. pád	ребёнок	дéти
2. pád	ребёнка	детéй
3. pád	ребёнку	дéтям
4. pád	ребёнка	детéй
6. pád	о ребёнке	о дéтях
7. pád	ребёнком	детьмú

4. Množné číslo od podstatného jména **челове́к** je **лю́ди** (srov. *člověk – lidé*), jedná se opět o tvar množného čísla, který je odvozen od jiného kořene.

1. pád	челове́к	лю́ди
2. pád	челове́ка	люде́й
3. pád	челове́ку	лю́дям
4. pád	челове́ка	люде́й
6. pád	о челове́ке	о лю́дях
7. pád	челове́ком	людьми́

Je potřeba správně používat slova *челове́к, лю́ди* ve spojení se základními číslovkami a slovy *мно́го, ма́ло, ско́лько, не́сколько*: jedná-li se o spojení se základní číslovkou, pak striktně používáme tvary jednotného čísla, např. *оди́н челове́к, два/три/четы́ре челове́ка, пять / два́дцать семь челове́к*; jedná-li se o spojení se slovy *мно́го, ма́ло, ско́лько, не́сколько*, pak máme možnost výběru, např. *не́сколько челове́к/люде́й, ско́лько челове́к/люде́й, мно́го челове́к/люде́й, ма́ло челове́к/люде́й*. Podrobněji o základních číslovkách viz **T3**.

5. Množné číslo podstatného jména **год** je **го́ды** (srov. *rok – roky*), avšak v 2. pádu množného čísla dochází podobně jako v češtině ke změně:

1. pád	год	го́ды
2. pád	го́да	лет
3. pád	го́ду	года́м
4. pád	год	го́ды
6. pád	о го́де	о года́х
7. pád	го́дом	года́ми

Je třeba správně používat slova *год, го́ды* ve spojení se základními číslovkami a slovy *мно́го, ма́ло, ско́лько, не́сколько*: jedná-li se o spojení se základní číslovkou, pak postupujeme dle modelu *оди́н год* (1. pád, jednotné číslo), *два/три/четы́ре го́да* (2. pád, jednotné číslo), *пять / оди́ннадцать / три́дцать семь лет* (2. pád, množné číslo); jedná-li se o spojení se slovy *мно́го, ма́ло, ско́лько, не́сколько*, pak použijeme tvar *лет: мно́го лет, ма́ло лет, ско́лько лет, не́сколько лет* (2. pád, množné číslo). Podrobněji o základních číslovkách viz **T3**.

6. Podstatná jména končící na ж, ш, ч, щ, ц

Podstatná jména zakončená na **ж**, **ш**, **ч**, **щ** mají v 7. pádě j. č. pod přízvukem koncovku -**о́м** *(ножо́м, карандашо́м, врачо́м, плащо́м)*. Je-li přízvuk na kmeni, mají koncovku -**ем** *(му́жем, пла́чем, о́вощем)*. Ve 2. pádě mn. č. mají podstatná jména na **ж**, **ш**, **ч**, **щ** koncovku -**ей** *(ноже́й, карандаше́й, враче́й, плаще́й, муже́й, овоще́й, репорта́жей)*.
Podstatná jména zakončená na **ц** mají v 7. pádě j. č. pod přízvukem koncovku -**о́м** *(отцо́м, близнецо́м, огурцо́м)*. Je-li přízvuk na kmeni, mají koncovku -**ем** *(не́мцем, пе́рцем, кита́йцем, испа́нцем, иностра́нцем, ме́сяцем)*. Ve 2. pádě mn. č. je pod přízvukem koncovka -**о́в** *(отцо́в, близнецо́в, огурцо́в)*, bez přízvuku koncovka -**ев** *(не́мцев, пе́рцев, кита́йцев, испа́нцев, иностра́нцев)*. V 1. pádě mn. č. je koncovka -**ы** *(не́мцы, пе́рцы, отцы́, кита́йцы)*.

T2 PODSTATNÁ JMÉNA

1 **Slova a spojení v závorkách dejte do správného tvaru.**

Завтра мы встретимся с (англичане и датчане). В журнале был рисунок летающей тарелки с (инопланетяне). Марина рассказывала подружкам о Париже и (парижане), а Кристина говорила о Праге и (пражане). В России живут (христианин, мусульманин – mn. č.). Президент обратился к (россияне). Полицейские попросили (граждане) быть внимательными. На уроке географии мы разговаривали об Англии и (англичане), о Дании и (датчане). На уроке истории мы изучали (древние славяне).

2 **Utvořte tvary 1. pádu mn. č.**

Котёнок, утёнок, козлёнок, лисёнок, волчонок, цыплёнок, телёнок, поросёнок, мышонок, зайчонок, слонёнок, медвежонок, гусёнок.

3 **Přeložte do ruštiny.**

V této školce je mnoho dětí. Na koncert populárního zpěváka přišlo mnoho lidí. Mé sestře je 15 let, mému bratrovi jsou 4 roky. Můj kamarád Jan žil dva roky v Japonsku. Irino Petrovno, kolik let jste žila v Rusku? Katka má jedno dítě, její kamarádka Pavla má dvě děti. Na důležitou schůzku přišlo pouze 6 lidí. Na gymnáziu studuji tři roky. Viktore Pavloviči, kolik máte dětí?

4 **Od názvů států utvořte názvy národností dle vzoru (pouze m. r. j. č.). Utvořené tvary dejte do 7. pádu j. č. a 1. pádu mn. č.**

Vzor: Испания – испанец – с испанцем– испанцы

Китай, Голландия, Австрия, Корея, Австралия, Япония, Португалия, Бразилия, Албания, Германия.

5 **Podívejte se na obrázky, najděte všechna slova, která končí na ж, ш, ч, щ, ц. Napište je a utvořte 2. pád mn. č.**

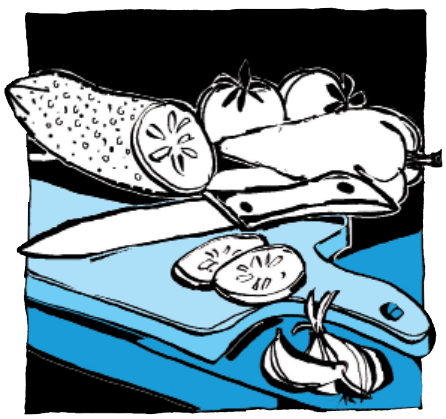

6 **Vyluštěte křížovku.**

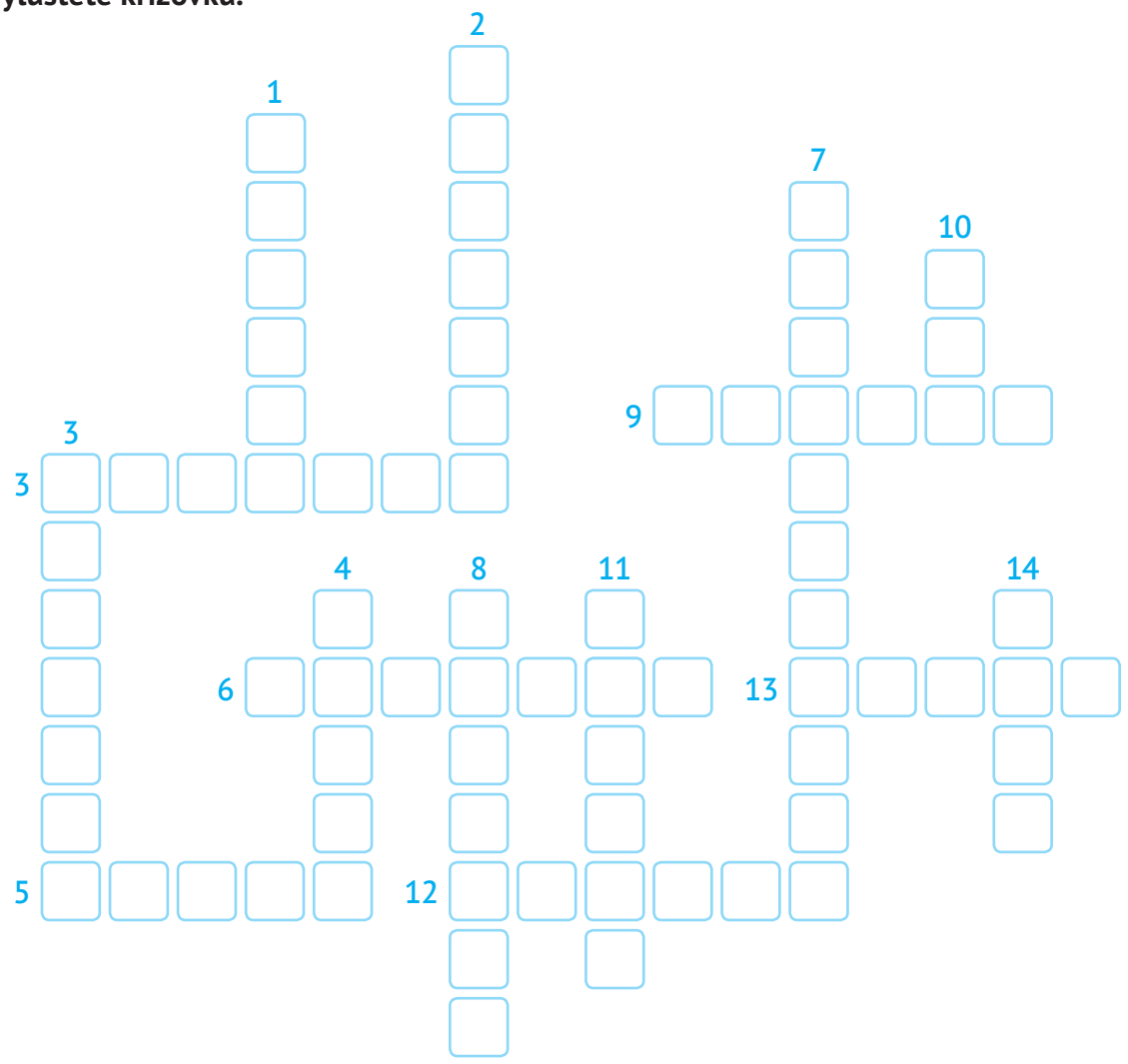

vodorovně:

3 Pařížan (4. p., mn. č.)
5 míč (2. p., mn. č.)
6 člověk (2. p., mn. č.)
9 lišče (1. p., mn. č.)
12 Němec (2. p., mn. č.)
13 nůž (7. p., j. č.)

svisle:

1 člověk (7. p., mn. č.)
2 občan (4. p., mn. č.)
3 prst (7. p., j. č.)
4 dítě (4. p., mn. č.)
7 cizinec (2.p., mn. č.)
8 kotě (3. p., j. č.)
10 rok (2. p., mn. č.)
11 dítě (7. p., mn. č.)
14 rok (1. p., mn. č.)